

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/paliwa-gazowe/europejski-rynek-gazu-1/decyzje/10745,Prezes-URE-podjal-decyzje-w-sprawie-procedur-zarzadzania-ograniczeniami-kontrakt.html>
05.05.2024, 04:25

Prezes URE podjął decyzję w sprawie procedur zarządzania ograniczeniami kontraktowymi w gazowym systemie przesyłowym

20 grudnia 2022 r. Prezes URE wydał decyzję w sprawie procedur zarządzania ograniczeniami kontraktowymi w dwóch punktach połączeń międzysystemowych na rynku gazu ziemnego w Polsce:

1. punkt GCP-GAZ-SYSTEM/ONTRAS WE – wejście do polskiego systemu przesyłowego na granicy z Niemcami,
2. punkt GCP-GAZ-SYSTEM/UA TSO WE – wejście do polskiego systemu przesyłowego na granicy z Ukrainą,

- zobowiązującą Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. („OSP”) do stosowania procedur zarządzania ograniczeniami kontraktowymi co najmniej w zakresie ograniczonej możliwości zmiany początkowej nominacji przez użytkowników systemu, którzy nie wykorzystują swojej zakontraktowanej przepustowości w 100%, oraz

- stanowiącą o zakończeniu stosowania mechanizmu udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie „wykorzystaj lub strać” („mechanizm FDA UIOLI”^[1]).

Punkt 2.2.3. załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 („rozporządzenie 715/2009”), zatytułowany „Mechanizm udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie „wykorzystaj lub strać””, wyznacza zadanie dla krajowych organów regulacyjnych w zakresie reagowania w sytuacji wystąpienia ograniczeń kontraktowych w punktach połączeń międzysystemowych.

Jednocześnie, na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 11a ustawy – Prawo energetyczne do zakresu działania Prezesa URE należy kontrolowanie realizacji przez operatora systemu przesyłowego przepisów rozporządzenia 715/2009, a także wykonywanie innych obowiązków organu regulacyjnego wynikających z tego rozporządzenia, w tym obowiązków wynikających z Wytycznych przyjętych na podstawie art. 23 ust. 2 rozporządzenia 715/2009, stanowiących załącznik I do tego rozporządzenia.

Zgodnie z punktem 2.2.3. podpunkt 1 załącznika I do rozporządzenia 715/2009, krajowy

organ regulacyjny zobowiązuje operatora systemu przesyłowego do stosowania procedur zarządzania ograniczeniami kontraktowymi co najmniej w zakresie ograniczonej możliwości zmiany początkowej nominacji przez użytkownika systemu, który nie wykorzystuje swojej zakontraktowanej przepustowości w 100%, wg zasad opisanych w punkcie 2.2.3. podpunkt 3 załącznika I do rozporządzenia 715/2009, jeżeli coroczne sprawozdanie Agencji do spraw Współpracy Organów Regulacji Energetyki^[2] („Agencja”) z monitorowania ograniczeń kontraktowych stwierdzi ich występowanie w punktach połączeń międzysystemowych.

Dany punkt połączenia międzysystemowego jest oceniany jako punkt z ograniczeniami, jeśli podczas aukcji przepustowości, zapotrzebowanie użytkowników systemu przekracza ofertę operatora systemu przesyłowego na produkty do wykorzystania w danym roku lub jednym z kolejnych dwóch lat:

1. w odniesieniu do co najmniej trzech produktów z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym jeden miesiąc; lub
2. w odniesieniu do co najmniej dwóch produktów z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym jeden kwartał; lub
3. w odniesieniu do co najmniej jednego produktu z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym co najmniej jeden rok; lub
4. w przypadku gdy nie zaoferowano produktu z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania wynoszącym nie mniej niż jeden miesiąc.

Jednocześnie w punkcie 2.2.3. podpunkt 2 załącznika I do rozporządzenia 715/2009 stwierdza się, że krajowy organ regulacyjny może postanowić o zaprzestaniu stosowania mechanizmu FDA UIOLI, jeżeli wykazane zostanie, że ograniczenia kontraktowe prawdopodobnie nie powtórzą się w ciągu kolejnych trzech lat, np. ze względu na udostępnienie zdolności w wyniku fizycznego powiększenia sieci lub rozwiązania/wygaśnięcia umów długoterminowych.

Ponieważ w swoim 9. raporcie z monitorowania^[3] Agencja wskazała, iż w 2021 r. ograniczenia kontraktowe wystąpiły w przypadku dwóch ww. punktów połączeń międzysystemowych w systemie przesyłowym w Polsce, Prezes URE zobowiązał OSP do stosowania procedur zarządzania ograniczeniami kontraktowymi w odniesieniu do zmiany początkowej nominacji użytkownika systemu.

Jednocześnie w celu zbadania czy ograniczenia kontraktowe prawdopodobnie nie powtórzą się w kolejnych trzech latach w danym punkcie połączenia międzysystemowego, Prezes URE przeanalizował informacje:

1. aktualne, tj. w 2022 r., wykorzystanie punktów, w których stwierdzono ograniczenia kontraktowe w 2021 r.,
2. dostępne informacje o wygaśnięciu umów długoterminowych,

3. plany zwiększenia zdolności przesyłowych,
4. wystąpienie w 2022 r. aukcji z premią na produkty z zakresu zdolności ciągłej o czasie trwania rok, kwartał lub miesiąc, co odzwierciedla sytuację, w której zapotrzebowanie rynku na przepustowość jest większe niż oferta operatora systemu przesyłowego.

Na podstawie zebranych informacji Prezes URE ocenił sytuację następująco:

1. Punkt GCP GAZ-SYSTEM/ONTRAS WE – wejście do systemu polskiego

Punkt został uznany w raporcie z monitorowania jako „ograniczony” ze względu na wystąpienie premii aukcyjnej podczas aukcji na 2 produkty roczne i 4 produkty kwartalne dotyczące przepustowości.

Wystąpienie ograniczeń kontraktowych w punkcie GCP GAZ-SYSTEM/ONTRAS prawdopodobnie wynikało ze zmian uwarunkowań taryfowych po obu stronach granicy polsko-niemieckiej. Po stronie niemieckiej wyrównana została stawka taryfowa dla punktów wyjścia SGT Mallnow^[4] i GCP GAZ-SYSTEM/ONTRAS. Jednocześnie po stronie polskiej uległ zmianie sposób rozliczania przesyłu na trasie SGT Mallnow - SGT PWP^[5]. GAZ-SYSTEM rozpoczął pobieranie pełnej opłaty za przesył w punkcie SGT Mallnow i SGT PWP, bez uwzględniania współczynnika 0,2 korygującego stawkę podstawową o 80%. Spowodowało to, że punkt GCP GAZ-SYSTEM/ONTRAS WE stał się bardziej atrakcyjny dla rynku z powodu braku konieczności ponoszenia przez Zleceniodawców Usługi Przesyłania kosztów przesyłu przez obszar SGT przy dostarczaniu paliwa gazowego z niemieckiego obszaru rynkowego do krajowego systemu przesyłowego.

Analiza sytuacji w punkcie GCP GAZ-SYSTEM/ONTRAS WE, wg stanu na listopad 2022 r., pokazała, że nadal były dostępne produkty ciągłe dla 2022 r. W okresie od 1 października 2022 r. w żadnej dobie gazowej nie została zaalokowana w pełnej wysokości suma przepustowości udostępnionych na zasadach ciągłych i przerywanych. W kolejnym roku również planowane jest udostępnienie produktów na zasadach ciągłych rocznych, kwartalnych oraz miesięcznych. Zakontraktowanie punktu w roku gazowym 2022/2023 wyraźnie spada (do 190.000 kWh/h), co pozwoli na udostępnienie przepustowości w planowanej wysokości 1.636.370 kWh/h w produkcie rocznym (przy uwzględnieniu przeznaczenia 10% przepustowości na produkty krótkoterminowe).

Jednocześnie uruchomienie nowych połączeń międzysystemowych: Faxe (Baltic Pipe) i Vyrava (Polska-Słowacja) spowoduje zwiększenie dostępnej przepustowości na połączeniach Polski z rynkiem Unii Europejskiej. W tej sytuacji prawdopodobieństwo wystąpienia ograniczeń kontraktowych na połączeniach międzysystemowych zostanie zminimalizowane.

2. Punkt GCP GAZ-SYSTEM/UA TSO WE - wejście do systemu polskiego

Punkt został uznany w raporcie z monitorowania jako „ograniczony” ze względu na wystąpienie premii aukcyjnej podczas aukcji na 3 produkty miesięczne dotyczące przepustowości oraz brak oferty produktu rocznego ciągłego 2021/22.

Analiza sytuacji w punkcie GCP GAZ-SYSTEM/UA TSO WE wg stanu na listopad 2022 r. pokazała, że w okresie 2022 r. w żadnej dobie nie zostały zanominowane ilości odpowiadające sumie mocy zakontraktowanych na zasadach ciągłych oraz przerywanych. Pełna wartość przepustowości oferowanych na zasadach ciągłych oraz przerywanych została zaalokowana tylko w 12 dobach gazowych, co stanowi 0,017% tego okresu. Przez większość czasu, tj. 98%, dostępna przepustowość dobową i śróddzienną ciągłą oraz udostępniona przepustowość przerywana nie była alokowana – rynek nie wykazywał zainteresowania tą przepustowością. Od maja 2022 r. roku wykorzystanie punktu jest znikome, a aktualna sytuacja geopolityczna nie wskazuje na przywrócenie jego wykorzystania w dającej się przewidzieć przyszłości.

Nadal dostępne są produkty ciągłe dla roku gazowego 2022/2023 w wysokości przepustowości technicznej punktu, planowane jest również udostępnienie produktów na zasadach ciągłych (rocznych, kwartalnych, miesięcznych) w kolejnych latach gazowych. Obecne zakontraktowanie punktu jest wyraźnie niższe w porównaniu do poprzedniego roku gazowego (2021/2022), a na kolejne lata przepustowość nie została zaalokowana w aukcjach rocznych. Dotychczas zakontraktowana większa część przepustowości w ramach produktów długoterminowych (rocznych) nie została ponownie zarezerwowana na lata kolejne, co może sugerować wygaśnięcie długoterminowych kontraktów na dostawy gazu.

W wyniku przeprowadzonej analizy, Prezes URE ocenił, iż sytuacja, która doprowadziła do określenia punktu GCP GAZ-SYSTEM/ONTRAS WE oraz punktu GCP GAZ-SYSTEM/UA TSO WE jako ograniczone, prawdopodobnie nie powtórzy się w najbliższych trzech latach. Tym samym Prezes URE postanowił o zakończeniu stosowania mechanizmu udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie „wykorzystaj lub strać”.

^[1] mechanizm FDA UIOLI – ang. firm day-ahead us-it-or-lose-it mechanism – jedna z procedur zarządzania ograniczeniami kontraktowymi

^[2] Agencja do spraw Współpracy Organów Regulacji Energetyki – ang. Agency for Cooperation of Energy Regulators

^[3] o 9. raporcie Agencji z monitorowania ograniczeń kontraktowych w punktach połączeń międzysystemowych w 2021 r., opublikowanym 20 maja 2022 r., informowaliśmy na stronie internetowej URE 27.06.2022 r.: [Ograniczenia kontraktowe wystąpiły w dwóch punktach połączeń międzysystemowych polskiego gazowego systemu przesyłowego – wskazuje](#)

[najnowszy raport ACER - Aktualności - Urząd Regulacji Energetyki \(ure.gov.pl\)](#)

^[4] SGT Mallnow – punkt łączący niemiecki system przesyłowy i system gazociągów tranzytowych w Polsce

^[5] SGT PWP – punkt na połączeniu systemu gazociągów tranzytowych w Polsce z krajowym systemem przesyłowym

Data publikacji : 22.12.2022

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)